

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 321

van **WIM VERHEYDEN**

datum: 25 januari 2023

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Landbouwbedrijven Antwerpen - Starters en stopzettingen

In 2022 stopte gemiddeld elke dag een landbouwbedrijf. Dat is de spijtige conclusie die getrokken wordt door het tijdschrift Trends. Het tijdschrift zelf geeft aan dat de statistieken "op alle niveaus beangstigend zijn". Dat in de landbouw elke dag een boerderij verloren gaat, is een trend die al langer aanwezig was. De daling van het nettosaldo is echter alarmerend, in 2020 ging het volgens Trends over -182, nu zit men al aan -289. In de voedingsindustrie, die geregeld nauw samenwerkt met de landbouw, was dit nettosaldo in 2021 nog 388. Een jaar later is dit saldo -38.

De cijfers die het Departement Landbouw en Visserij aan het licht bracht, zijn zelfs nog negatiever. Het departement spreekt over een nettosaldo van -224 in 2020, met 399 startende en 623 stoppende landbouwbedrijven. Tussen 2011 en 2021 merken ze een daling op van ongeveer 11% in het aantal landbouwbedrijven, van 26.144 in 2011 naar 23.231 in 2021. Een andere conclusie, die men uit de meest recente cijfers van Statbel kan trekken, is dat het aantal faillissementen in de landbouw- en visserijsector stijgt. In 2022 werden in landbouw en visserij 80 faillissementen genoteerd, wat er zelfs meer zijn dan in het pre-coronajaar 2019, en meteen ook het hoogste aantal sinds 2015.

1. Kan de minister een overzicht geven van het jaarlijkse aantal startende en stoppende landbouwbedrijven in Antwerpen sinds 2014? Hoe evalueert de minister deze cijfers? Hoeveel landbouwbedrijven waren er sinds 2014 jaarlijks actief in de provincie?
2. In welke sub-sectoren van de land- en tuinbouw bevinden zich de meeste startende bedrijven sinds 2014 in Antwerpen? In welke sub-sectoren van de land- en tuinbouw bevinden zich de meeste stoppende bedrijven sinds 2014 in Antwerpen? Graag een overzicht van de meest opvallende resultaten. Hoe evalueert de minister deze resultaten, en acht hij het nodig/opportuun om met bepaalde beleidsaanpassingen een of meerdere evoluties tegen te gaan/aan te moedigen? Zo ja, welke evoluties concreet, en welke maatregelen/initiatieven zal hij hiertoe nemen en/of heeft hij hiervoor reeds genomen?
3. Hoeveel land- en tuinbouwbedrijven stopten sinds 2014 jaarlijks in Antwerpen, met als reden voor de stopzetting de faillissement van het bedrijf? Hoe evalueert de minister deze cijfers?
4. In welke gemeenten en steden en/of gebieden van de provincie Antwerpen vallen duidelijk meer/minder startende/stoppende land- en tuinbouwbedrijven op te merken sinds 2014? Hoe verklaart de minister deze verschillen?

ANTWOORD

op vraag nr. 321 van 25 januari 2023

van **WIM VERHEYDEN**

1. Deze cijfers zijn terug te vinden op de cijferwebsite van het Departement Landbouw en Visserij, op [Starters en stoppers in de landbouw | Landbouw & Visserij \(vlaanderen.be\)](https://startersenstoppersinidelandbouw.vlaanderen.be). Gemiddeld is er in de provincie Antwerpen een daling van 0,56% van de bedrijven per jaar versus 0,94% voor heel Vlaanderen.
2. Bijlage 1 bevat voor de periode 2014-2021 een overzicht van het aantal starters per sector in de provincie Antwerpen. De resultaten zijn beperkt tot de bedrijven die gekend zijn in de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) met een landbouwactiviteit. In de sectorale cijfers zitten alleen die starters die in de betrokken campagne een verzamelaanvraag hebben ingediend. Voorafgaand aan 2015 zijn geen sectorale cijfers beschikbaar. Omdat diergegevens pas later beschikbaar zijn, kunnen voor 2021 nog geen sectorale gegevens vermeld worden.

Gemiddeld starten er elk jaar 80 bedrijven. Van ongeveer 25% hebben we in het startjaar geen typologie kunnen berekenen. Ongeveer 22% van de landbouwers start als akkerbouwer, 30% als gespecialiseerd veeteler (7% melkvee, 9% vleesvee, 6% varkens en pluimvee, 8% overige graasdieren, rest gemengd melkvee-vleesvee). 17% start in de tuinbouw. 5% zijn gemengde bedrijven.

Bijlage 2 bevat voor de periode 2014-2020 een overzicht van het aantal stoppers per sector. De resultaten zijn beperkt tot de bedrijven die gekend zijn in de KBO met een landbouwactiviteit. In de sectorale cijfers zitten alleen die starters die in de betrokken campagne een verzamelaanvraag hebben ingediend. Voorafgaand aan 2015 zijn geen sectorale cijfers beschikbaar. Voor 2021 zijn nog geen definitieve cijfers beschikbaar.

Gemiddeld stoppen er elk jaar 96 bedrijven. Ongeveer 24% van de stoppers zijn akkerbouwers en 36% is een gespecialiseerd veeteeltbedrijf (waarvan 8% varkens- en pluimveebedrijven, 9% melkveebedrijven, 7% overige graasdierbedrijven, 12% vleesveebedrijven). 15% van de stoppers zijn gemengde bedrijven. 16% zijn tuinbouwbedrijven. 21% kon niet geclassificeerd worden.

Het is niet mogelijk om op basis van deze cijfers beleidsvoorstellen te formuleren, gelet op de sectorale en regionale verschillen en omdat deze cijfers geen zicht geven op de verschillende oorzaken. Over de verschillende sectoren heen, kan wel gewezen worden op de verschillende initiatieven die deel uitmaken van het GLB-strategisch plan 2023-2027. Denk maar aan de maatregelen gericht op de startende en jonge landbouwers.

3. Bijlage 3 bevat het aantal faillissementen van land- en tuinbouwbedrijven in de provincie Antwerpen in de periode 2014-2022.

Er zijn gemiddeld een 12-tal faillissementen per jaar. Gemiddeld gaat het in ongeveer 42% van de faillissementen om een veeteeltbedrijf, in 26% van de gevallen om telers van eenjarige gewassen, in 12,5% van de gevallen om gemengde bedrijven, in 12% van de gevallen om bedrijven met ondersteunende activiteiten, in 5% van de gevallen om telers van meerjarige gewassen en in 3% van de gevallen om plantenvermeerderders.

Op basis van deze cijfers is het moeilijk om te evalueren. Een faillissement kan verschillende oorzaken hebben (oa gezondheid bedrijfsleider, economische situatie, overmacht,...). De juiste oorzaak kan niet uit deze cijfers afgeleid worden.

4. In bijlage 4 en bijlage 5 wordt een top-5 gegeven van de steden/gemeenten met de meeste en minste starters en stoppers in de provincie Antwerpen in de periode 2014-2021.

De gemeenten met de minste starters en stoppers zijn reeds sterk verstedelijkte gemeenten in de Antwerpse rand, waar het totaal aantal landbouwbedrijven nog slechts zeer beperkt is en waar er waarschijnlijk ook minder mogelijkheden zijn voor landbouwers gezien de verstedelijking.

De gemeenten met de meeste stoppers zijn ook deels gemeenten met de meeste starters, wat mogelijks kan duiden op een generatieoverdracht. De gemeenten (Ravels, Wuustwezel, Hoogstraten) die in de top-5 van beide lijsten staan, liggen in de Noorderkempen.

BIJLAGEN

1. [Aantal starters in de land- en tuinbouw per jaar en per sector in de provincie Antwerpen in de periode 2014-2021](#)
2. [Aantal stoppers in de land- en tuinbouw per jaar en per sector in de provincie Antwerpen in de periode 2014-2020](#)
3. [Aantal faillissementen in de land- en tuinbouw onder NACE sectie A -afdeling 01 Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in de provincie Antwerpen in de periode 2014-2022](#)
4. [Steden/gemeenten met de meeste en minste starters in de land- en tuinbouw in de provincie Antwerpen in 2014-2021](#)
5. [Steden/gemeenten met de meeste en minste stoppers in de land- en tuinbouw in de provincie Antwerpen in 2014-2021](#)